

КАРТИНА СВІТУ ПЕДАГОГА ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ У РОЗВИТКУ ДИТИНИ

Після затвердження законопроєкту про реформування освітньої системи України, постає питання підготовленості цієї системи та її носіїв до змін. У межах проєкту Нова українська школа досліджується питання іміджу викладача, однак не так детально розкривається психологічний вимір його ролі в освітньому процесі. Тож, вочевидь, дослідження впливу картини світу педагога на розвиток дитини є надзвичайно актуальним полем для вивчення на теренах України.

1. Школи - завжди були прерогативою вчителя. Саме наставник збирав навколо себе школу, передаючи своїм учням власні вміння, знання, картину світу. Нові освітні заклади базують свої методики на постаті викладача як модератора між дитиною та світом. Викладач пропонує «поглянь сюди», «спробуй подивитись під таким кутом», «ось тут спробуй використати таку техніку, а тут такий інструмент», викладач вийшов за межі транслятора матеріалів підручника та став **втіленням вірцевої парадигми**, котрою користується учень, вимірюючи світ. Звісно далеко не кожен педагог вміє навчати бачити світ з різних сторін та взаємодіяти з ним. Однак сучасні освітні методики відмовляються від стандартизованого підходу до навчання. Індивідуальний практичний підхід приходить на зміну колективному лекційному. Ця зміна вплинула на формування у дітей нових навичок, засвоєння інших поведінкових стратегій.

2. Навчання перестало бути головною метою сучасної школи. Натомість засвоєння необхідної інформації для адаптації у соціумі та навичок її кластеризації й аналізу через практичне використання все частіше стає опорою нових освітніх методик. Крім того, школа є полем для тренування соціальних навичок, каталогом поведінкових моделей та соціальних ролей, які приміряє на себе дитина.

3. Зміщення акцентів у сучасній культурі з теоретичних знань на практичні вміння впливають на запит учнів до освітньої системи. Послідовність засвоєння інформації набула суттєвих змін через зростання інформаційного потоку, з котрим зіштовхується нове покоління. Увага та концентрація знижуються, стають розсіяними, запам'ятовувати та завчати стає складніше, натомість інтуїтивне моделювання та швидкість схоплення зростає. У нового покоління виникає потреба у холичному підході до вивчення предметів.

4. Тож й засвоєння інформації є холичним. Те що буде засвоєно учнем - це не окремі положення та факти, але способи мислення, патерни та логічні ключі, що залишаються актуальними у якомога більшому числі задач. Поєднання елементів та утворення асоціативної мережі спрощує моделювання та передбачення нових задач, прискорює пошук оптимального рішення. Саме оптимальність стає провідним критерієм у навчальному процесі.

5. Ця оптимальність зумовлена парадигмою в межах котрої викладає педагог. Тож саме картина світу та концепти, що вкладає в освітній процес педагог визначає образ світу та його внутрішню механіку, що засвоєні учнем. Звісно буденні практики дитиною засвоюються окремо, однак те яким чином функціонує світ як система взаємозв'язків, функцій та якостей зумовлено саме образом світу, засвоєним і в освітній установі. Цей фактор впливає на здатність до застосування креативності та критичного мислення у процесі взаємодії як з природою, так і з культурою (розвиток технологій та створення нових інструментів, розв'язання етичних проблем, покращення та спрощення наявних механізмів, створення нових шляхів взаємодії).

6. Паралельно з теоретичною частиною засвоюється й практична. Вдалі поведінкові сценарії, що засвоюються впродовж перебування у шкільному закладі визначають основний набір поведінкових патернів, що й, можливо, надалі використовуватиме дитина. Так навички дипломатії, торгу, лідерства, керівництва та організації засвоюються у своїх базових формах саме на території освітнього закладу. Педагог у цих процесах грає роль своєрідного

рефері, що контролює етичність та безпечність ситуацій. Тобто, світогляд педагога, як і в теоретичних навичках, впливає визначально щодо межі етичного та прийнятного у картині світу дитини.

7. Педагог постає як узагальнений образ дорослого, особливо у випадках коли крім батьків дитина не має можливості взаємодіяти зі старшими. Певним чином цей образ набуває статусу «норми» та стає причиною життєвих установок та уявлень про власне майбутнє. Так примус через обов'язок стає нормальною поведінковою стратегією, а також: аргументація через власну авторитетність, авторитарне управління та брак дипломатичності на користь агресивно забарвленої принципності. Сучасні освітні методики мають метою формування нового іміджу для педагога та закладають початок кардинальним змінам у його образі та поведінці.

8. Узагальнюючи, розглядатимемо два домінуючі образи педагога: наглядчач та провідник. Кожен з них гіпотетично своєрідним чином впливає на рівень довіри, ригідність мислення, здатність до адаптації, осмисленість, емпатійність, нейротизм, відкритість новому досвіду і т. д. Вочевидь дитина вихована наглядчачем формує комплекс навичок властивий або бунтівнику, або клерку. Педагог-провідник натомість дає можливість сформувати комплекс рис та моделей поведінки, властивий досліднику, винахіднику, медіатору. З огляду на останні тенденції на ринку праці комплекс навичок набутий за навчання у педагога-провідника є актуальнішим.

9. Роль, котру відіграє викладач в освітньому процесі складно переоцінити. Також не можемо заперечувати того, що освітні методики чинять значний вплив на розвиток молодого покоління. Отже, занурення у питання впливу картини світу педагога, як праксису методики, є необхідним для формування здорового діяльного покоління.

Нами представлено основні положення для розробки програми дослідження. На їх базі буде визначено підхід та методи дослідження, сформовано мету та дослідницькі завдання.